

kun altfor vel være stiftede til her at finde Gjenklang, om de end ikke vare fuldkomment berettigede (B. Christensen: Ja, men de ere berettigede!). Jeg beder om at maatte tale uden Afbrydelse. For mit personlige Bedkommende skal jeg slet ikke føre Anke over, at man stiller mine Ord ved Siden af hine Gods-eieres, som man saa ofte har hørt betegne som egennyttige Mænd, der, ledede af en eenfaldig Gods-eier-Interesse, i sin Tid modsatte sig Menneskelighedens og deres Medborgeres billige Krav. Jeg kan for mit eget Bedkommende ganske have mig derover, og jeg kan det saa meget lettere, som Enhver, der kjender mig, maa vide, at, efter hele min Livsstilling og alle mine Forhold, er der Ingen, der kan staae mere fri og uinteresseret i denne Sag end jeg. Jeg siger ikke, at dette mere er Tilfældet med mig end med Udvalgets øvrige Medlemmer; men jeg paastaar, at det er umuligt, at Noget i denne Sag kan tale friere og mere ubilbet af nogen som helst Interesse, end jeg gjør det; jeg taler, ledet af Pligt og af Retsfølelse, hvad enten saa forøvrigt det, jeg udtaler, er rigtigt eller ikke (En Stemme: Det er der Ingen, der nægter!). Men, erkjendes dette, saa tror jeg det Dnske fra min Side berettiget, at den ærede Ordfører havde undladt en Fremstilling, der kun altfor let kan fremfalde den Mis-tydning, at der efter min Færd og mine Udtalelser i denne Sag kunde anvises mig Plads ved Siden af hine Gods-eiere, som man har pleiet at stemple som forhadte og egennyttige. Dog — jeg kan, som sagt, let have mig herover; og, naar jeg alligevel nogle Dieblis skal dvæle ved hine Uttringer af det ærede Fleertal, da er det ikke for min, men for Sagens Skyld. Det vilde nemlig vistnok være meget onskeligt for det ærede Fleertal, om det kunde lykkes det her i Salen og hos Folket — thi vi maae ikke glemme, at, hvad her tales og skrives, det tilhører Offentligheden, det tales og skrives til Folket — at stille Sagen saaledes, at Modstanderne anvistes den tidligere af mig antydede Plads, medens de selv, i Modsætning dertil, stillede i Række med de udmærkede og høitfortjente Hædersmænd, en Christian Reventlow og en Christian Colbjørnsen og de flere Andre, der virkede i samme Retning. Det

var, siger jeg, meget beqvemt, om det kunde lykkes Fleertallet ved en, om jeg saa maa sige, snild Antydning, at opvække den Opinion, at den vaatenkte Tvangsforanstaltning var en naturlig Udvikling af og et værdigt Sidestykke til Lovgivningen om Stavnbaandets Løsning, til Forordningen om Fæsteforholdet af 8de Juni 1787 og de flere velgjørende Reformer fra Slutningen af det forrige Aarhundrede, som fulgte efter disse. Det er en vanskelig Sag at fremmane de Udsøde og paakalde deres Anskuelser om Forhold, der ere saa forskellige fra dem, hvorunder de levede; men, gjennemgaaer man hine Hædersmænds Arbejder, og lægger Mærke til den Aand, der gaaer igjennem deres hele Virken, saa turde maaskee den Tvivl ikke være saa ganske uberettiget, om Christian Reventlow og Christian Colbjørnsen med deres levende og dybe Retsfølelse vilde, hvis de vare iblandt os, slutte sig til dem, der i denne Sag tale for Tvangen og imod Friheden — (En Stemme: Tvangen bagefter Friheden!) Inden jeg gaaer over til den foreliggende § 8, være det mig, endnu tilladt at bemærke Følgende:

Den ærede Ordfører syntes at antyde en Frygt for, at der kunde være at vente et længere Foredrag fra min Side, skjøndt jeg dog ikke til Paragraphen havde stillet noget Endringsforslag. Jeg har imidlertid allerede tidligere berørt, hvorfor jeg, paa nogle ganske faa Undtagelser nær, ikke har stillet og ikke har villet eller kunnet befatte mig med i denne Sag at stille Endringsforslag; men jeg deler det af den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts Ade Balgfreds (Monrad) udtalte Dnske om, saavidt muligt, i Korthed og med raske Skridt at gennemføre denne Behandling af Sagen. Jeg skal bestræbe mig for i det Hele at fatte mig kort; men der er især 3de Punkter, med Hensyn til hvilke jeg ikke kan afgive et saadant Løfte, fordi jeg veed, at jeg ikke vil kunne holde det, idet jeg navnlig ved §§ 8 og 9 og til Slutningen, naar Lovforslaget foreligger i sin Heelhed, maa forbeholde mig et udførligere Foredrag, skjøndt jeg ogsaa ved disse Leiligheder skal søge at udtale mig saa kort, som Sagens store Vigtighed og det saa særdeles righoldige Stof tillade.